

1. E6-PROSJEKTET GUDBRANDSDALEN

BAKGRUNN, ORGANISERING OG OMFANG

Ingar M. Gundersen, Kulturhistorisk museum

INNLEDNING

E6-prosjektet Gudbrandsdalen er det største utgravningsprosjektet som er gjennomført i Oppland. Prosjektet har sin bakgrunn i etableringen av ny E6 gjennom Gudbrandsdalen, fra Elstad i Ringebu kommune til Otta i Sel kommune. Totalt 64 arkeologiske lokaliteter ble undersøkt i Sør-Fron, Nord-Fron og Sel kommune, hvorav 4 var uregistrerte og ble oppdaget under arbeidets gang. De mest omfattende undersøkelsene ble foretatt i Fron, mens det var kun tre mindre hulveipartier som var registrert i Sel. I Sør-Fron dominerte de bosetnings- og jordbruks-historiske lokalitetene, mens utmarkskulturminner var det vanligste i Nord-Fron. Dette skyldes i stor grad E6-traseens beliggenhet; i sør går traseen i dalbunnen i de rike jordbruksområdene på den såkalte solsiden, mens den i nord i større grad går gjennom store skogsområder på baksiden. Det reflekterer likevel også en noe forskjellig landskapsbruk i nord og sør, som det vil bli nærmere redegjort for i de påfølgende artiklene. Prosjektet ble organisert over to feltsesonger med oppstart i juli 2011 og avslutning i oktober 2012. Etter omfattende etterarbeid, med ferdigstilling av rapporter, kataloger og databaser, fikk prosjektet sin endelige avslutning i januar 2014. Etterarbeidet er organisert i 14 delrapporter, som er systematisert etter de forskjellige deltraseene og de største utgravningsfeltene (figur 1.1). Denne boka er en videreføring av prosjektarbeidet og søker å presentere de viktigste faglige resultatene i samlet form. I denne artikkelen skal vi derimot se nærmere på de administrative erfaringene. Sentralt for prosjektets utvikling sto den store omorganiseringen av prosjektet vinteren 2011/2012, da vi gikk fra syv små delprosjekter med egne styringsdokumenter til ett stort samlet prosjekt med felles budsjett og prosjektplan.

BAKGRUNNEN FOR PROSJEKTET

E6-utbyggingen skal forbedre trafikksikkerheten i dalen og flytter mye av gjennomfartstrafikken til utkanten av bebyggelsen. Som et ledd i planprosessen foretok Oppland fylkeskommune kulturminneregistreringer i flere omganger i perioden 2008–2010, og det ble påvist en rekke førreformatoriske kulturminner langsmed store deler av traseen. Av særskilt stor faglig betydning var de mange sporene etter eldre bosetning i dalbunnen, noe som tidligere ikke var kjent i området. Lokalitetene var automatisk fredet etter *lov om kulturminner* (kml.) og måtte derfor søkes dispensert fra fredningsbestemmelsene før utbyggingen kunne realiseres. Riksantikvaren stilte i den påfølgende saksbehandlingen vilkår om arkeologiske utgravninger for flertallet av disse. Kulturhistorisk museum har etter *forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven* Østlandet og Agder som regionalt ansvarsområde og var dermed også rette myndighet til å foreta utgravningene. Statens vegvesen Region øst har som tiltakshaver finansiert undersøkelsene i sin helhet, men har også fulgt opp som en viktig samarbeidspartner i det tilknyttede formidlingsarbeidet.

Strekningen gjennom Ringebu var ikke ferdig behandlet i kommunestyret da utgravningene startet opp, og prosjektet besto derfor kun av de syv reguleringsplanene «Frya–Odenrud», «Odenrud–Nord-Fron grense», «Sør-Fron grense til Ruste», «Lomoen næringsområde», «Lomoen–Kvam», «Kvam–Sel grense» og «Nord-Fron grense–Bredevangen».

På et møte mellom Statens vegvesen, Riksantikvaren, Oppland fylkeskommune og Kulturhistorisk museum den 2. februar 2011 ble det enighet om at utgravningene på de syv reguleringsplanene best kunne organiseres som et samlet prosjekt. Dette ville skape best

Rapportnummer, lokalitet, gårds- og bruksnummer			Kommune	Forfatter	Kulturminnetyper	C-nr.
1	Fryasletta	Forr søndre, 16/1, og Forr Sørstuen øvre, 17/1	Sør-Fron	Lise Loktu	Fossile dyrkingslag, rydningsrøyser, kokegroper, stolpehull	C58048, C58953–58595
2	Odenrud I	Odenrud, 63/1	Sør-Fron	Synnøve Viken	Bosetningsspor fra jernalder og middelalder	C58046
3	Odenrud II	Odenrud, 63/1	Sør-Fron	Synnøve Viken	Rydningsrøyser	C58047
4	Brandrud I–III	Brandrud, 56/14, og Stokke, 57/2, 11	Sør-Fron	Lise Loktu, Ingar M. Gundersen	Bosetningsspor, langhus, fossilt dyrkingslag og kullblanda groper	C58049–C58052
5	Brandrud IV	Brandrud, 56/14	Sør-Fron	Lise Loktu	Bosetningsspor, langhus, kokegroper, fossile dyrkingslag	C58596–58606
6	Grytting I, II og Rolstad I, II	Grytting søndre, 47/1, Rolstad øvre, 45/1, og Rolstad nedre, 44/1	Sør-Fron	Tina Villumsen	Bosetningsspor, smieesser, rydningsrøyser, kokegroper og en kullgrop	C58575–58592
7	Grytting III	Grytting nordre, 48/1	Sør-Fron	Linn Trude Lieng, Ingar M. Gundersen	Rydningsrøyser	C58375
8	Grytting og Rolstad utmark, Lillemoen, Stokke og Brandrud	Rolstad øvre, 45/1, Grytting nordre, 48/1, Brandrud, 56/1, Lillemoen, 62/7, og Stokke, 57/4	Sør-Fron	Linn Trude Lieng, Ingar M. Gundersen	Kullgroper	C58053, C58376–58386
9	Rustmoen	Hov, 258/1, 13, 15, 23, 259/1, Sandbu søndre, 260/1, 2, Granmorken, 261/3, 262/3, 264/10, 11, og Brandstad 265/3, 17	Nord-Fron	Ingar M. Gundersen	Kull- og fangstgroper	C58078–58096
10	Lomoen	Lo, 246/1, 25, og Kongsli, 248/1	Nord-Fron	Ingar M. Gundersen	Kullgroper	C58097–58103
11	Lo, Kongsli og Sandheim	Lo, 246/1, Kongsli nordre, 247/1, og Sandheim, 245/3	Nord-Fron	Ingar M. Gundersen, Linn Trude Lieng	Kullgroper	C58387–58392
12	Øybrekka, Rustom, Sadelmakerstuen og Kjørem	Øybrekka, 330/14, 21, Rustom, 357/1, Sadelmakerstuen, 332/14, 347/2, og Kjørem, 352/1	Nord-Fron	Ingar M. Gundersen, Linn Trude Lieng	Fossile dyrkingslag, rydningsrøyser, kullgroper	C58393–58396
13	Ny-Sandbu, Stanviken og Vassrusti	Stanviki, 310/1, Ny-Sandbu, 313/1, og Vassrusten, 331/1	Sel	Linn Trude Lieng, Ingar M. Gundersen	Hulveier	C58397–58399
14	The geoarchaeology of the archaeological sites at Brandrud I and IV, Grytting I, Gryttingvollen, Rolstad I, Fryasletta, and Øybrekka			Rebecca Cannell	Flomhistorikk	C59172

Figur 1.1. Utgravningsrapporter fra E6-prosjektet Gudbrandsdalen.

mulig fremdrift og forutsigbarhet for alle parter, og det faglige nivået på utgravningene kunne sikres på en optimal måte.

Planprosessen var imidlertid ikke fullført for alle reguleringsplanene ved prosjektoppstart i juli 2011, og Riksantikvaren hadde derfor kun fattet dispensasjonsvedtak etter kml. § 8 fjerde ledd og vedtak om omfang og kostnader etter § 10 første ledd for kulturminnene langsmed «Frya–Odenrud», «Sør-Fron grense til Ruste»

og «Lomoen næringsområde». Utgravningssesongen var derfor av et mye mindre omfang i 2011 enn i 2012. Utover høsten 2011 ble det imidlertid fattet vedtak for delstrekningen «Odenrud–Augla», noe som muliggjorde utgravninger på Brandrud I–III allerede samme høst. «Odenrud–Augla» er den østligste delstrekningen av «Odenrud–Nord-Fron grense», som inkorporerer flere av de mest omfattende lokalitetene på prosjektet. Prosjektet var i denne første fasen sterkt

fragmentert, med egne prosjektplaner og budsjetter for hver strekning.

Utover vinteren 2011/2012 behandlet Sør-Fron, Nord-Fron og Sel kommune de resterende reguleringsplanene, og vi kunne dermed gå i gang med å samle prosjektet innenfor en fastere ramme våren 2012. Det ble utarbeidet en overordnet plan og et overordnet budsjett, og Riksantikvaren fattet deretter et samlevedtak for alle de 60 omsøkte kulturminnene den 29. mars samme år, i henhold til kulturminneloven § 10. En avtale mellom Statens vegvesen Region øst og Kulturhistorisk museum om de arkeologiske undersøkelsene ble også utarbeidet og signert 26. april 2012. Disse tre dokumentene utgjorde dermed prosjektets sentrale styringsverktøy.

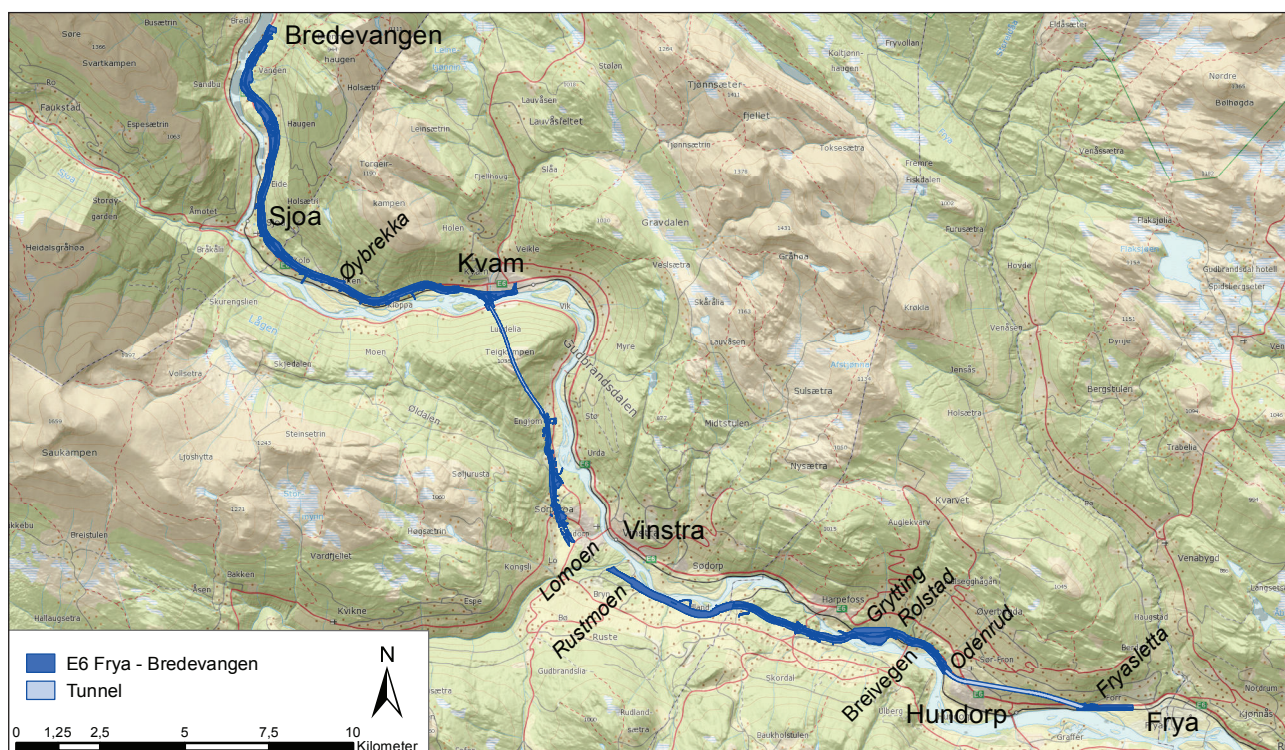
Parallelt med feltoppstart i 2011 varslet imidlertid Statens vegvesen at de ønsket en planutvidelse på Fryasletta ved Søristugu Forr, hvor fylkeskommunen allerede hadde registrert en kokegropslokalitet, som skulle graves ut sommeren 2011. Etter avtale med fylkeskommunen og Vegvesenet overtok museet registreringsarbeidet og gjennomførte maskinell sjaktning innenfor utvidelsen parallelt med utgravningene på stedet. Undersøkelsene viste at lokaliteten var langt mer omfangsrik enn det som tidligere var kjent, og man iverksatte en separat prosess for å realisere en utgravning også innenfor planutvidelsen. Den 24. april 2012 fattet Riksantikvaren dispensasjonsvedtak for resten av lokaliteten og den 26. juli vedtak om kostnader og omfang. Planutvidelsen ble med andre ord behandlet

som en selvstendig sak med egne styringsdokumenter, men ble deretter lagt inn under E6-prosjektet. Sammenslåingen ble formalisert mellom museet og Vegvesenet den 20. august samme år ved at det ble utformet et tillegg til avtalen av 26. april. Nye utgravninger tok dermed til på Fryasletta i september samme år. Tilfeldigheter førte altså til at de arkeologiske utgravningene ble både startet opp og avsluttet på Fryasletta i henholdsvis juli 2011 og oktober 2012.

UNDERSØKELSESONRÅDET

Traseen strekker seg fra Fryasletta i sørøst til Bredevangen i nordvest, med en avstand på 32 km i luftlinje mellom de to ytterpunktene (figur 1.2). På Fryasletta er de mest omfangsrike undersøkelsene utført, med to utgravningssesonger og kulturminner på tre stratigrafiske nivåer. Funnene her består i hovedsak av kokegroper, fossile jordbrukslag og rydningsrøyser, hvorav flere lå intakt i skred- og flomavsetninger. Fra Fryasletta går traseen i tunnel under Hundorp og kommer ut ved Odenrud lenger vest. Her ble det gjennomført utgravninger på de to lokalitetene Odenrud I og II, hvor det ble henholdsvis undersøkt en middelaldertuft med koksteinslag og et rydningsrøysfelt.

Planområdet følger dermed dalbunnen over Breivegen og Rolstad mot Grytting før det krysser Lågen før Harpefoss. På Breivegen ligger lokalitetene Brandrud I–IV og Stokke. Brandrud I og IV utgjør to jernaldergårder med langhus. I tillegg ble det påvist

Figur 1.2. E6-traseen fra Frya til Bredevangen, med sentrale stedsnavn nevnt i teksten. Laserdata: Lars Holger Pilø, Oppland fylkeskommune. Produsert av Ingar M. Gundersen.

fossile jordbrukslag på et dypere stratigrafisk nivå. Brandrud II og III og Stokke er mindre lokaliteter med kullblanda groper av ukjent type. På Grytting og Rolstad ble det undersøkt fem lokaliteter, hvor det ble funnet en jernaldergård, smie, kokegroper, rydningsrøyser og fossile jordbrukslag. Både Fryasletta, Breivegen, Rolstad og Grytting er svært utsatt for jordskred og flom, noe som har medført komplekse grunnforhold på de arkeologiske lokalitetene.

Strekningen fra Fryasletta til Grytting går i hovedsak gjennom et rikt jordbrukslandskap. Etter kryssingen ved Harpe bru er traseen i langt større grad lagt gjennom skogsterreng. Fra Harpe bru til Steinseng nord for Vinstra er det dermed mange fangst- og kullgroper som er undersøkt. De fleste av disse lå på de flate furumoene på Rustmoen og Lomoen. Nord for Kongsli blir terrenget markant brattere og lokalitetene færre, og fra Steinseng går traseen videre i tunnel nordover mot Kvam, hvor den nok en gang krysser Lågen over til den såkalte solsiden. Vest for Kvam ligger lokaliteten Øybrekka, hvor det ble påvist fossile jordbrukslag under tykke flomavsetninger. To kullgroper ble også gravd ut i nærområdet. Dalsidene er svært bratte i Kvam; det samme gjelder landskapet nordover mot Bredevangen. Etter Øybrekka er det undersøkt kun tre mindre hulveipartier, på henholdsvis Vassrusti, Stanviken og Ny-Sandbu.

PROSJEKTETS OMFANG OG ORGANISERING

De arkeologiske utgravningene var organisert som et toårig prosjekt, og undertegnede ble tilsatt som prosjektleder i juni 2011, med ansvar for planlegging, tilrettelegging, formidling, kvalitetssikring og daglig oppfølging av prosjektet. Jeg foretok også den digitale innmålingen det første utgravningsåret. Statens vegvesen hadde inngått kontrakt med AHSCO Entreprenør AS om maskindrif og infrastruktur for prosjektet, og jeg hadde løpende kontakt med både tiltakshaver og entreprenør. Månedlige byggemøter ble holdt mellom partene i utgravningsperiodene.

Prosjektet hadde en variabel bemanning gjennom feltsesongen i 2011, og det var på det meste åtte feltarkeologer i virksomhet samtidig (figur 1.3). Det ble totalt benyttet 78,8 ukesverk i felten, med oppstart 4. juli og avslutning 28. oktober. Tidsbruk knyttet til registreringsarbeidet på Fryasletta er ikke medregnet i denne oversikten. En ukes ferie ble lagt inn i uke 36. De fleste lokalitetene ble fullført før ferieuken, med unntak av Odenrud I, mens Brandrud I–III ble startet opp i uke 37. Brandrud I ble i 2011 gjenstand for de mest omfattende undersøkelsene, som vedvarte helt frem til sesongavslutningen.

Jeg ledet selv arbeidet i felten. I tillegg ble Synnøve Viken ansatt som feltleder og ledet et eget utgravningslag på Odenrud I og II. Hun avlastet også tidvis prosjektleder på Fryasletta og Brandrud I–III og hadde etterarbeid for Odenrud I–II. To assisterende feltledere ledet undersøkelsene på henholdsvis Fryasletta og Rustmoen og Lomoen, med daglig oppfølging av prosjektleder. Ettersom prosjektet hadde et såpass begrenset omfang det første året, med separate budsjetter og prosjektplaner for de forskjellige traseene, var det også lite kontinuitet i bemanningen. Dette skyldtes i hovedsak få muligheter til langsiktig planlegging før prosjektoppstart. Av samme årsak ble heller ikke prosjektet samlokalisert, men innkvartert på to forskjellige bosteder. De fleste feltarbeiderne var engasjert frem til ferieuken, men ble erstattet av nye mannskaper da arbeidet ble startet opp igjen i uke 37. Kun prosjektleder og feltleder fulgte utgravningene mer eller mindre fra begynnelse til slutt det første året.

Vinteren 2011/2012 ble prosjektet radikalt reorganisert. Sluttbehandlingen av de resterende reguleringsplanene samt Riksantikvarens samlevedtak i dispensasjonsbehandlingen muliggjorde en langt mer helhetlig og langsiktig planlegging enn tidligere. Det ble opprettet en styringsgruppe for prosjektet bestående av Jan Henning Larsen (leder), Ole Christian Lønaas og Vivian Wangen fra Kulturhistorisk museum og Lars Pilø fra Oppland fylkeskommune, med Øystein R. Andersen fra Oppland fylkeskommune og Bjørn-Håkon Eketuft Rygh fra Riksantikvaren som observatører. Prosjektleder var styringsgruppas sekretær. I den samme prosessen ble det utlyst to feltlederstillinger, som skulle følge prosjektet frem mot ferdigstilling av feltrapportene i 2013. Lise Loktu og Tina Villumsen ble ansatt i disse to stillingene, og ytterligere en feltlederstilling ble opprettet 16. juli og besatt av Linn Trude Lieng (nå Andreadakis). Prosjektet ble samlokalisert på Dale-Gudbrands gård i Sør-Fron, hvor samtlige medarbeidere ble innkvartert i hele prosjektperioden.

Feltarbeidet startet deretter opp 30. april og ble i henhold til planen avsluttet 12. oktober. Prosjektet hadde gjennom mesteparten av feltsesongen en grunnbemanning på to utgravningslag à fire medarbeidere, hvert med sin faste base på Grytting I og Brandrud IV. Dette ble supplert med et tredje utgravningslag på tre personer i andre halvdel, det såkalte «utmarkslaget», samt en feltleder for GIS (Kristin Eriksen). Hver feltleder ble avlastet av en assisterende feltleder. Rebecca Cannell ble i tillegg engasjert for å gjennomføre geoarkeologiske analyser mot slutten av sesongen. På det meste var 15 feltarkeologer i virksomhet på samme tid i 2012 og på det færreste kun 4.

Feltbemanning 2011			
Navn	Stilling	Periode	Lokalitet
Ingar M. Gundersen	Prosjektleder	4. juli–28. oktober	-
Synnøve Viken	Feltleder	18. juli–21. oktober	Fryasletta, Odenrud I–II, Brandrud I–III
Kristin Eriksen	Ass. feltleder	4. juli–2. september	Fryasletta, Odenrud II
Øystein R. Andersen	Ass. feltleder	25. juli–2. september	Rustmoen, Lomoen og Odenrud I–II
Hanna G. Hattrem	Feltassistent	4. juli–12. august	Fryasletta, Rustmoen
Guro K. Lund	Feltassistent	18. juli–2. september og 24.–28. oktober	Odenrud I–II, Brandrud I–III
Ida Thorin	Feltassistent	25. juli–19. august	Rustmoen, Lomoen
Mari D. Hartvigsen	Feltassistent	25. juli–19. august	Rustmoen, Lomoen
Grethe M. Pedersen	Feltassistent	12. september–21. oktober	Brandrud I
John Atle Stålesen	Feltassistent	12. september–28. oktober	Odenrud I, Brandrud I
Arild S. Vivås	Feltassistent	3.–21. oktober	Brandrud I
Kristine Ledsten	Feltassistent	24.–28. oktober	Brandrud I

Feltbemanning 2012			
Navn	Stilling	Periode	Lokalitet
Ingar M. Gundersen	Prosjektleder	30. april–12. oktober	-
Lise Loktu	Feltleder	30. april–12. oktober	Brandrud IV, Fryasletta
Tina Villumsen	Feltleder	7. mai–21. september	Grytting I–II, Rolstad I–II
Linn Trude Lieng	Feltleder	16. juli–21. september	Grytting III, Øybrekka, Rustom, utmark: Grytting, Rolstad, Brandrud, Stokke, Lillemoen, Lo, Kongslø, Sadelmakerstuen, Kjørem, Vassrusti, Ny-Sandbu og Stanviken
	Ass. feltleder	30. april–15. juli	Brandrud IV, Fryasletta
Kristin Eriksen	Feltleder (GIS)	16. juli–12. oktober	-
	Ass. feltleder (GIS)	6. juni–15. juli	-
	Feltassistent	7. mai–5. juni	Grytting I
Rebecca Cannell	Feltleder, geoarkeologi	28. august–28. september	Grytting I, Rolstad I, Brandrud IV, Fryasletta
Mikael Cerbing	Ass. feltleder	7. mai–12. oktober	Grytting I–II, Rolstad I–II, Fryasletta
Aija Macane	Ass. feltleder	16. juli–14. september	Grytting III, Øybrekka, Rustom, utmark: Grytting, Rolstad, Brandrud, Stokke, Lillemoen, Lo, Kongslø, Sadelmakerstuen, Kjørem, Vassrusti, Ny-Sandbu og Stanviken
Lina Håkansdotter	Ass. feltleder	16. juli–12. oktober	Brandrud IV, Fryasletta
	Feltassistent	7. mai–15. juli	Brandrud IV
Hanna G. Hattrem	Feltassistent	25. juni–10. august	Grytting I–II, Rolstad I–II
Ida Thorin	Feltassistent	20. august–21. september	Grytting I–II, Rolstad I–II
Simon Karlsson	Feltassistent	16. juni–12. oktober	Grytting I–II, Rolstad I–II, Fryasletta
Karolina Kegel	Feltassistent	16. juli–14. september	Grytting III, Øybrekka, Rustom, utmark: Grytting, Rolstad, Brandrud, Stokke, Lillemoen, Lo, Kongslø, Sadelmakerstuen, Kjørem, Vassrusti, Ny-Sandbu og Stanviken
John Atle Stålesen	Feltassistent	30. april–27. juni	Brandrud IV
Birgit Fyelling	Feltassistent	25. juni–20. juli	Grytting I–II, Rolstad I–II
Ingvild Tinglum	Feltassistent	20. august–21. september	Grytting I–II, Rolstad I–II
Mari Malmer	Feltassistent	14. mai–21. september	Grytting I–II, Rolstad I–II, Brandrud IV, Fryasletta
Christian Lindh	Feltassistent	16. juli–21. september	Brandrud IV

Figur 1.3. Medarbeidere på E6-prosjektet Gudbrandsdalen gjennom to feltsesonger.

Grunnet feltarbeidets varighet ble det lagt inn to korte ferier på en uke hver, i henholdsvis uke 25 og 33. Det ble i tillegg foretatt individuelle tilpasninger for ferieavvikling og permisjoner etter behov. Totalt ble det benyttet 181,3 ukeverk på ordinært feltarbeid og 226 ukeverk totalt på prosjektet i 2012 (inkludert prosjektledelse, GIS og formidling).

ADMINISTRATIVE ERFARINGER

Da E6-prosjektet startet opp i juli 2011, var det mer å regne som flere mindre prosjekter organisert under en liten administrativ overbygning bestående av en prosjektleder enn et fast definert prosjekt med egen stab og kontinuerlig bemanning. Det var lite som minnet om at E6-prosjektet var det største utgravningsprosjektet på det indre Østlandet siden Gråfjellprosjektet i 2003–2005, og også et av de største på det indre Østlandet noensinne. Lønnsmidlene var bundet opp til de forskjellige reguleringsplanene, noe som ga lite fleksibilitet til å tilpasse prosjektet uventede utfordringer og en endret kunnskapsstatus etter hvert som arbeidet skred frem. Det forelå også generelt små midler til sentrale funksjoner, som prosjektleder, feltleder, GIS-konsulent, formidling og så videre. I et forsøk på å frigjøre midler til en regulær feltlederstilling for den første feltsesongen la vi GIS, formidling og prosjektledelse inn under én og samme funksjon. I tillegg innehadde prosjektleder feltledelsen på både Lomoen, Rustmoen og Fryasletta. Dette var en svært krevende og sårbar situasjon, som ble ytterligere komplisert av store avstander. Det innebar i praksis at mye av den daglige ledelsen på disse feltene tilfalt de assisterende feltlederne, samtidig som det var lite handlingsrom for faglig og administrativ prosjektledelse.

Uventede utfordringer var også noe som prosjektet tidlig sto overfor. Allerede på Fryasletta ble det avdekket langt mer komplekse funnforhold enn det som var ventet, og utgravningsperioden ble utvidet. Den omfattende flomhistorikken som ble påvist, omfattet bosetnings- og aktivitetsspor på flere stratigrafiske nivåer, med en tidsdybde på over 3000 år og tidvis metertykke avsetninger mellom disse. Til tross for at flom er et velkjent fenomen i Gudbrandsdalen, var denne typen arkeologiske funnkomplekser relativt ukjente i regionen frem til da. Oppdagelsen endret hele vår oppfatning av kulturlandskapet i dalen og krevde en fundamental revurdering av kunnskapsstatus, prioriteringer og fremgangsmåte. På kort sikt kunne dette løses ved at man flyttet mannskaper fra Odenrud, som viste seg å være mindre omfattende enn først antatt, og som var en del av samme reguleringsplan og dermed var på samme budsjett. Dette ville likevel

ikke løse utfordringene på lang sikt ettersom midler ikke kunne flyttes fra de andre delprosjektene. Den prosjekterte planutvidelsen på Fryasletta ga imidlertid nye muligheter ettersom en grundigere undersøkelse av funnkomplekset da kunne skyves frem i tid til når planutvidelsen eventuelt skulle realiseres. Videre graving på Fryasletta ble dermed midlertidig lagt på is etter 5. august 2011 og ble gjenopptatt i september 2012 i forbindelse med realisering av planutvidelsen.

Utgravningene på Brandrud I høsten 2011 viste imidlertid at tilsvarende funnkomplekser også kunne spores andre steder i dalføret. Under et langhus fra eldre jernalder lå det flere sjikt med flomavsetninger over et jordbrukslag fra bronsealder. Det ble dermed tydelig at man måtte ta høyde for tilsvarende forhold også på Brandrud IV, Grytting I og Rolstad I–II og Øybrekka, noe som også kunne underbygges med opplysninger i fylkeskommunens registreringsrapporter. At disse var de mest omfangsrrike lokalitetene, gjorde at det truet med å sprengte de økonomiske rammene. På den ene siden ga funnforholdene et meget stort vitenskapelig potensial, på den andre ble en reorganisering av prosjektet for å kunne løse disse oppgavene på en tilfredsstillende måte tvingende nødvendig.

Riksantikvaren hadde på dette tidspunktet fattet dispensasjonsvedtak for alle reguleringsplanene, men fattet vedtak om kostnader og omfang for kun tre av disse. Vi arbeidet derfor for å samle de syv delprosjektene i en overordnet prosjektplan og et overordnet budsjett, som ble tilpasset den nye situasjonen. Et felles budsjett for prosjektet ville også gjøre det langt enklere å flytte ressurser etter behov, og dermed møte uforutsette hindringer på en mer fleksibel måte enn tidligere. Sentralt i arbeidet sto Larsen, Lønaas og undertegnede. Prosjektlederrollen ble i større grad knyttet til administrativ og faglige ledelse, med prosjektstab og styringsgruppe som støttefunksjoner. Feltlederstillingene var ikke lenger låst til konkrete utgravningsfelt, men skulle nå følge prosjektet gjennom hele prosessen fra begynnelse til slutt. Formidlingsarbeidet ble delt på flere personer, og utover sommeren 2012 ble i tillegg GIS skilt ut i en egen stilling.

Den ufullendte planprosessen som skapte adskillige utfordringer i 2011, ble dermed brått den muligheten vi trengte for å kunne redefinere prosjektet i henhold til en radikalt ny kunnskapsstatus. Riksantikvarens sluttbehandling og samlevedtak våren 2012 ble deretter startskuddet for et langt mer helhetlig og målrettet prosjekt. På få måneder var prosjektet fundamentalt endret, med bedre definerte funksjoner, en tydeligere faglig profil og en overordnet formidlingsstrategi. Dette bidro til adskillig markedsføring av utgravningsresultatene overfor så vel publikum som fagmiljøet, og prosjektet

ble deretter en av flere arenaer for Riksantikvarens 100-årsjubileum i september 2012. Denne boka er en slutføring av dette arbeidet og setter punktum for fire års iherdig innsats.

SUMMARY

The E6 project Gudbrandsdalen started up during the summer of 2011 as a direct consequence of the establishment of the new E6 highway through the valley. The project was in the beginning organised according to seven different plan areas, with independent budgets and project plans. This caused several challenges for the implementation of the excavations, as it gave little room for flexibility and scientific priorities. The project was therefore reorganized during the winter of 2011/2012 in cooperation with the Directorate for Cultural Heritage, and a common budget and ditto project plan were developed.

The excavations went on for two seasons, with the most extensive research being done in 2012. In 2011, 78.8 weeks of work were used, while 226 weeks were used in 2012. The reports and databases were thereafter finished in January 2014. Sixty-four sites were investigated in the three counties Sør-Fron, Nord-Fron, and Sel. While several agricultural and settlement sites were excavated in Sør-Fron, the charcoal pits and pitfalls dominated in the northern parts of the area. This is largely due to the placement of the highway in the valley, which in northern parts mostly goes through forests and steep hillsides, while the southern part of the pathway is placed in agricultural terrain. It has, however, some relevance for the understanding of prehistoric use of the landscape. This will be further analysed in the following chapters in this book.